ORIGINAL ARTICLE

The Study of the Attributional Style of the Students Studying in Mazandaran University of Medical Sciences in 2008-2009

Ali Yazdanpanah[1]
Abbas Ghasemi[2]
Hasan Siamian[3]
Maryam Javadian[4]

[1] Department of Nutrition & Sciences, Faculty of Health, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
[2] Faculty of Pharmacy, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
[3] Department of Medical Records, Faculty of Paramedical Sciences, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran
[4] Deputy of Research, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

(Received December 4, 2010 ; Accepted April 24, 2011)

Abstract

Background and purpose: Identifying the students' attributional style and helping them to be responsible and have a proper view is of critical importance which can lead them to achieve greater success and creativity. Considering its significant role in being an active or a passive, and demotivated person, the present study was conducted in order to determine the attributional style of the students studying in Mazandaran University of Medical Sciences.

Materials and methods: This is a descriptive study conducted in Mazandaran University of Medical Sciences in 2008-2009 with the population of 2582 students on 343 male and 428 female randomly selected students. The data were collected using the Attributional Style Questionnaire.

This is a descriptive study conducted in Mazandaran University of Medical Sciences in 2008-2009 on 343 male and 428 female randomly selected students among a population of 2582 students.

Results: The obtained data showed that 43.9% of the participants had internal, while 56.1% of them demonstrated external attributional style. Among the female participants, 42.3% used internal and the rest (57.7%) employed external attributional style, similarly, 45.8% of the male participants preferred internal and 54.2% of them tend to use external attributional style.

Conclusion: According to the results, the dominant attributional style of the participants is the external style which has a negative impact on their motivation, effort, and academic achievement which then, may negatively influence their success. Thus, it seems necessary to train them the coping strategies in order to reduce their external attributional style.

Key words: Attributional style, external attributional style, internal attributional style, students, convergent-divergent learning style, depression

J Mazand Univ Med Sci 2011; 21(82): 84-88 (Persian).

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-03]

پژوهشی

مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران
دوره بیست و یکم شماره ۸۲ خرداد سال ۱۳۹۰ (۸۸-۸۴)

بررسی سبک های اسناد دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷

علی یزدانپناه نوذری[۱]
عباس قاسمی[۲]
حسن صیامیان[۳]
مریم جوادیان[۴]

چکیده

سابقه و هدف : شناخت سبک‌های اسناد دانشجویان و سوق دادن آن‌ها به سمت مسئولیت‌پذیری و نگاه درست به خویش به منظور پایه گذاری موفقیت‌ها و خلاقیت‌های فراوان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد و نیز باتوجه به اهمیت آن در پویایی، تحرک و یا انفعال و کم انگیزگی افراد، پژوهش حاضر به منظور بررسی سبک‌های اسناد دانشجویان علوم پزشکی مازندران انجام شده است.

مواد و روش ها : این مطالعه از نوع توصیفی است. جامعه آماری این پژوهش حدود ۲۵۸۲ نفر دانشجویان (دختر و پسر) شاغل به تحصیل دانشگاه علوم پزشکی مازندران در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ می‌باشند که از بین آن‌ها تعداد ۳۴۳ دانشجوی پسر و ۴۲۸ دانشجوی دختر به‌طور تصادفی انتخاب شدند. جمع‌آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه استاندارد "سبک اسنادی راتر" صورت گرفت.

یافته ها : این پژوهش نشان می دهد ۴۳/۹ درصد از دانشجویان این دانشگاه سبک اسنادی درونی و ۵۶/۱ درصد سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کرده اند. دانشجویان دختر ۴۲/۳ درصد سبک اسنادی درونی و ۵۷/۷ درصد سبک اسنادی بیرونی، همچنین دانشجویان پسر ۴۵/۸ درصد سبک اسنادی درونی و ۵۴/۲ درصد سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کردند.

استنتاج : با توجه به نتایج حاصله سبک اسنادی غالب دانشجویان سبک بیرونی است که این امر تاثیر سویی بر انگیزه تلاش و پیشرفت تحصیلی و نهایتاً موفقیت آن‌ها خواهد گذاشت. بنابراین آموزش راهبردهای مقابله‌ای در کاهش سبک‌های اسنادی بیرونی دانشجویان ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: سبک اسنادی، اسناد بیرونی، اسناد درونی، دانشجویان، سبک یادگیری همگرا- واگرا، افسردگی

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی شماره ۶۵- ۸۷ است که توسط معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی مازندران تامین شده است.

مولف مسئول: مریم جوادیان- ساری: میدان معلم، ساختمان شماره ۲ دانشگاه علوم پزشکی مازندران، معاونت تحقیقات و فناوری E-mail: maryamjavadian2003@ gmail.com

۱. گروه تغذیه و علوم پایه، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی مازندران
۲. کارشناس دانشکده داروسازی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران
۳. گروه مدارک پزشکی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران
۴. کارشناس معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی مازندران

تاریخ دریافت : ۸۹/۹/۱۳ تاریخ ارجاع جهت اصلاحات : ۸۹/۱۰/۶ تاریخ تصویب : ۹۰/۲/۴

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-03]

مجله دانشگاه علوم پزشکی مازندران
دوره بیست و یکم شماره ۸۱ فروردین سال ۱۳۹۰ ( )

مقدمه

تمایل افراد به نسبت دادن رفتار به علل و عوامل بیرونی یا درونی را سبک اسناد آن‌ها می‌نامند(۱). از تحقیقات انجام شده در مورد سبک‌های اسنادی چنین خود را به عوامل شخصی و یا محیطی نسبت می دهند و از این جهت دو منبع مهم کنترل، یکی درونی و دیگری بیرونی در نظریه نسبت دادن وجود دارد(۳). موجود درمانده، رویدادها را از کنترل خویش خارج می‌بینند و این باور در او ایجاد می‌شود که رویدادها از حوزه پاسخ‌دهی او بیرون است، چنین باوری می‌تواند منجربه واکنش‌های هیجانی، انگیزشی و شناختی شود. تکرار تجربه‌های غیرقابل کنترل، منجر به حالتی می‌شود که در نهایت می‌تواند به افسردگی بیانجامد(۴). معمولا ما از افرادی که نسبت به کارشان تعهد ندارند و مسئولیت کارهای خود را نمی‌پذیرند ناخرسندیم نحوه پاسخ افراد به این سوالات نتایج متفاوتی را در بر خواهد داشت(۵).

یقیناً دلایل رفتار متفاوت می‌باشد، پاره‌ای از دلایل به عوامل شخصی یا درونی و گروهی دیگر به عوامل بیرونی نسبت داده می‌شود. تعدادی از آن‌ها عام و کلی بوده و گروهی دیگر خاص و ویژه است(۶). مطالعات روانشناسی اجتماعی نشان داده است که سبک اسناد افراد در موفقیت و شکست، همچنین در انگیزه‌ها و رفتارهای اجتماعی آنها اثر جدی دارد(۷). تحقیقات انجام شده در خارج و داخل کشور نیز تاثیر سبک‌های درونی و یا بیرونی اسناد در عملکرد افراد را نشان می‌دهد. مطالعه‌ای که توسط Pierce و Henry انجام شده نشان داد که هر دو اسناد درونی و بیرونی به طور مساوی در پیش‌بینی نمرات و احساسات دانشجویان موثر است(۸). در تحقیقی دیگر به این نتیجه رسید که یادگیرندگانی که عدم توانایی در یادگیری و یا اشکالی بر می‌آید که این سبک‌ها با افسردگی، عملکرد شغلی و سلامت فرد در ارتباطند(۲). گروهی ازصاحبنظران نظریه اسناد معتقدند که افراد معمولا موفقیت‌ها و شکست‌های در عامل توجه داشتند سبک اسنادی درونی باثبات کلی را نشان دادند(۹).

کسی که علل رفتارها را در خویش جستجو می‌کند، به پالایش و اصلاح رفتارها و الگوهای خویش می‌پردازد، از دیگران توقع بیجا ندارد، منتظر کمک دیگران نمی‌ماند، برای شروع و برداشتن قدم‌هایش به تشویق دیگران نمی‌اندیشد، به جای توجیه رفتارهای ناخوشایندش به تحلیل خویش پرداخته و درباره خود به داوری می‌پردازد. بنابراین، چنین فردی به موفقیت‌های زیادی دست می‌یابد و به بسیاری از آرزوهایش جامه عمل می‌پوشاند. برعکس، افرادی که غالباً علل رفتارهایشان را به خارج از خود نسبت می‌دهند، معمولاً به سرزنش دیگران می‌پردازند، همه را در شکست و ناکامی هایشان مقصر می‌دانند، منتظر مساعدت دیگران می‌باشند، معمولاً به اصلاح نحوه تفکر و نگاهشان نمی‌پردازند. از اینرو، شناسایی دانشجویان با سبک‌های درونی و بیرونی می‌تواند در ریشه‌یابی عکس‌العمل‌های آنان در زمینه‌های درسی و اجتماعی شان موثر بوده و تمایز آنان را با یکدیگر در این زمینه‌ها به لحاظ افکار، احساسات و کیفیت عملکرد بررسی نماید همچنین شناسایی مسائل فوق در دانشجویان به عنوان عمده‌ترین قشر تاثیرگذار مسائل اجتماعی از اهمیت خاص برخوردار است. لذا از آن‌جایی‌که اطلاعات جامعی درباره سبک‌های اسنادی دانشجویان به ویژه دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی مازندران در دست نمی‌باشد این پژوهش به منظور شناسایی سبک‌های اسنادی آنان انجام پذیرفت.

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-03]

مواد و روش ها

این مطالعه به روش توصیفی بر روی دانشجویان (دختر و پسر) شاغل به تحصیل دانشکده‌های دانشگاه علوم پزشکی در سال تحصیلی ۸۸-۱۳۸۷ انجام شد. که تعداد آنان حدود ۲۷۰۰ نفر می‌باشد که با استفاده از فرمول حجم نمونه تعداد ۳۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. جمع‌آوری اطلاعات با استفاده از پرسشنامه استاندارد "سبک اسنادی راتر" انجام شد. نمونه‌ها به صورت چند مرحله‌ای در هر مرحله به روش تخصیص متناسب و در مرحله آخر به روش تصادفی انتخاب شده و عوامل جغرافیایی، فرهنگی و مانند این‌ها نیز در تحقیق دخالت داده نشده است. این مقیاس یک پرسشنامه خودسنجی است که شامل ۲۹ ماده دارد. هر ماده‌ای دو جمله به صورت الف و ب دارد. مواد کلیدی در این آزمون عقاید و باورهای فرد در باره ماهیت و طبیعت جهان را اندازه می‌گیرند. نمره‌گذاری این مقیاس بدین صورت انجام می‌گیرد که تعداد علامت‌ها یا ضربدرهایی را که در ۲۳ ماده کلیدی این مقیاس در مقابل کنترل درونی و بیرونی‌زده شده است را شمارش می‌کنیم. کل نمره هر جنس نشان‌دهنده میزان کنترل درونی و بیرونی است. با توجه به این‌که پرسشنامه از نوع استاندارد می‌باشد روایی و پایایی مورد تایید می‌باشد. Smith و همکاران (۱۰) پایایی پرسشنامه سبک‌های اسنادی را برای کل رویدادها ۷۶ درصد گزارش کردند و Manzo (۱۱) ضرایب پایایی (آلفای کرونباخ) سبک اسنادی مثبت را ۷۶ درصد و سبک اسنادی منفی را ۸۱ درصد گزارش نمود.

تجزیه و تحلیل آماری پژوهش در بخش آمار توصیفی و استنباطی به وسیله نرم‌افزار کامپیوتری SPSS نسخه ۱۶صورت پذیرفت، بدین صورت که در بخش آمار توصیفی از رسم جداول و نمودارهای فراوانی و در بخش آمار استنباطی نیز از Chi-square استفاده شد.

یافته ها

در دانشکده پزشکی ۴۲ درصد از دانشجویان سبک اسنادی درونی و ۵۸ درصد از دانشجویان سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کرده بودند. دانشجویان دختر این دانشکده ۴۲/۶ درصد سبک اسنادی درونی و ۵۷/۴ درصد سبک اسنادی بیرونی را انتخاب‌کردند. دانشجویان پسر این دانشکده ۴۱/۳ درصد سبک اسنادی درونی و ۵۸/۷ درصد سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کردند.

در دانشکده داروسازی ۴۲/۵ درصد از دانشجویان سبک اسنادی درونی و ۵۷/۵ درصد از دانشجویان سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کرده‌اند. دانشجویان دختر این دانشکده۴۴/۳ درصد سبک اسنادی درونی و ۵۵/۷ درصد سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کردند دانشجویان پسر این دانشکده ۴۱/۲ درصد سبک اسنادی درونی و ۵۸/۸ درصد سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کردند.

در دانشکده بهداشت ۴۵/۹ درصد از دانشجویان سبک اسنادی درونی و ۵۴/۱ درصد از دانشجویان سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کرده‌اند. دانشجویان دختر این دانشکده ۴۶/۵ درصد سبک اسنادی درونی و ۵۳/۵ درصد سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کردند دانشجویان پسر این دانشکده ۴۵/۵ درصد سبک اسنادی درونی و ۵۴/۵ درصد سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کردند.

در دانشکده پیراپزشکی ۴۴/۴ درصد از دانشجویان سبک اسنادی درونی و۵۵/۶ درصد از دانشجویان سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کرده‌اند. دانشجویان دختر این دانشکده۳۷/۳ درصد سبک اسنادی درونی و ۶۲/۷ درصد سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کردند. دانشجویان پسر این دانشکده ۵۳/۱ درصد سبک اسنادی درونی و ۴۶/۹ درصد سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کردند.

در دانشکده پرستاری ۴۱/۴ درصد از دانشجویان سبک اسنادی درونی و ۵۸/۶ درصد از دانشجویان سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کرده اند. دانشجویان

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-03]

دختر این دانشکده ۴۱/۴ درصد سبک اسنادی درونی و ۵۸/۶ درصد سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کردند.

بحث

یافته‌ها نشان داد که دانشجویان دختر دانشکده پزشکی ۴۲/۶ درصد سبک اسنادی درونی و ۵۷/۴ درصد سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کردند. دانشجویان پسر این دانشکده ۴۱/۳ درصد سبک اسنادی درونی و ۵۸/۷ درصد سبک اسنادی بیرونی را انتخاب کردند. چنین نتیجه‌ای با نتایج پژوهشگران دیگر از جمله پژوهش Whitley و Sweeny (۱۲) مشابه می‌باشد. آنان در تحقیقی که تحت عنوان " نقش جنسیت در خود ادراکی و سبک های اسنادی" انجام یافته است، در تحلیل داده‌ها نشان دادند که در گروه مذکر تاحد زیادی سبک اسنادی و خود ادراکی با جنسیت مرتبط بوده است. اگرچه این رابطه در افراد مونث تا حد زیادی مشاهده نشده است اما تاثیرات آن قابل ملاحظه بوده است(۱۲). همانند تحقیق حاضر، در نتایج بدست آمده از مطالعه‌ای دیگر، تاثیر هر دو اسناد درونی و بیرونی در احساسات دانشجویان مساوی بود(۸).

در بررسی دیگری به این نتیجه رسیدند که یادگیرندگانی که عدم توانایی در یادگیری و یا اشکالی در عامل توجه داشتند سبک اسنادی درونی با ثبات کلی را نشان دادند ولی یادگیرندگان مقطع پایین‌تر از سبک‌های اسنادی بیرونی بی‌ثبات و اختصاصی برخوردار بودند(۹). در تحقیق دیگری، تحلیل یافته‌ها نشان داد که آزمودنی‌ها وقایع خوشایند را به علل بیرونی نسبت می‌دادند و وقایع ناخوشایند را به علل درونی نشان دادند(۱۳).

بر خلاف مطالعات قبلی، نتایج تحقیق کدیور نشان می‌دهد که نحوه تبیین رویدادها توسط افراد، بیشتر از خود رویدادها بر آن‌ها تأثیر می‌گذارد(۱۴). تحقیقات انجام شده در خارج و داخل کشور نیز تاثیر سبک‌های درونی و یا بیرونی اسناد در عملکرد افراد را نشان می‌دهد. همچنین در یک مطالعه که در شهر اراک انجام پذیرفت، نشان داد که بین سبک‌های اسنادی برای حوادث خوب و حوادث بد در ابعاد درونی و بیرونی و کلی با پیشرفت تحصیلی رابطه‌ای به دست نیامد(۱۵).

یقیناً دلایل رفتار متفاوت می‌باشد، پاره‌ای از دلایل به عوامل شخصی یا درونی و گروهی دیگر به عوامل بیرونی نسبت داده می‌شود. بعضی از این دلایل در طول زمان در بسیاری از شرایط پایدار بوده و بعضی دیگر ناپایدار است. همچنین تعدادی از آن‌ها عام و کلی بوده و گروهی دیگر خاص و ویژه است. انسان‌ها تمایل دارند علل و عوامل اتفاقات و رویدادهایی که مشاهده و یا تجربه می‌کنند را درک و تبیین نمایند، به خصوص هنگامی که این اتفاقات و رویدادها غیر منتظره، ناخواسته و یا ناخوشایند باشند. درچنین فرآیندی افراد به طور آگانه و هشیارانه اتفاقات و پدیده‌ها را به علل و عواملی نسبت می‌دهد. لذا، به نظر می‌رسد شناخت سبک‌های اسناد دانشجویان و سوق دادن آن‌ها به سمت مسئولیت‌پذیری و نگاه درست به خویش به منظور پایه‌گذاری موفقیت‌ها و خلاقیت‌های فراوان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد.

یافته‌های دیگر مشخص کردند که تعاملی دو سویه بین استفاده از سبک اسنادی به عنوان یک رویکرد عادتی در ارزیابی و پردازش رویدادهای زندگی و همچنین داشتن انعطاف‌پذیری تبیینی برای پیدا کردن علت رویدادها وجود دارد(۱۶). نتایج مطالعه‌ای نشان داده است که پذیرفته شدگان کنکور با سبک اسناد درونی از عزت‌نفس بیشتری نسبت به مردودین برخوردارند و این تاثیر برروی دختران بیشتر بود(۱۷).

از مجموع یافته‌ها در تائید نتایج تحقیقات مشابه می‌توان چنین نتیجه‌گیری نمود سبک اسنادی غالب دانشجویان سبک بیرونی است و این امر می‌تواند تاثیر سویی بر انگیزه تلاش و پیشرفت تحصیلی و نهایتاً موفقیت آن‌ها بگذارد. بنابراین آموزش راهبردهای مقابله‌ای در کاهش سبک‌های اسنادی بیرونی دانشجویان ضروری به نظر می‌رسد.

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-03]

سپاسگزاری

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی مصوب دانشکده بهداشت و معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مازندران بوده که با حمایت مالی دانشگاه به مرحله اجراء در آمده است. بدینوسیله از معاونت محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه تقدیر و تشکر بعمل می‌آید.

References

1. Asner-Self, Kimberly; Schreiber, James B. A Factor Analytic Study of the Attributional Style Questionnaire With Central American Immigrants. Measurement and Evaluation in Counseling and Development 2004; 37(3): 144-153.
2. Safford SM, Alloy LB, Abramson LY, Crossfield AG. Negative cognitive style as a predictor of negative life events in depression-prone individuals: A test of the stress generation hypothesis. J Affect Disord 2007; 99(1-3): 147.
3. Weiner B. An attributional theory of achievement motivation and emotion. Psychol Rev 1985; 92(4): 548-573.
4. Rosenhan DL, Seligman MEP. Abnormal psychology. 3rd ed. New York: WW Norton and Company, 1995.
5. Rio JM. Motivation and Emotion.Translated by Mohammad Yahya. 4th ed. Tehran: Nashr-e Virayesh, 1997.
6. Rozek C. Attribution style, feedback, and task persistence. Available at: https:// gustavus. edu/ psychology/ files/ Rozek.pdf. Accessed July 24, 2011.
7. Rensheng JWH. On the Attribution of Success or Failure of Primary and High School Students in Communication [J]. Psychological Science (PSS) 2003. Available at: http://en.cnki.com.cn/Article_en/ cjfdtotal-xlkx200303019.htm Accessed July 24, 2011.
8. Pierce MA, Henry JW. Attributional Style as a Predictor of Success in College Mathematics. 1993. Available at: URL: http://eric.ed.gov/ PDFS/ED365528.pdf; Report No.: ED 365 528 SE 053 936. Accessed July 24, 2011.
9. Tominey MF. Attributional Style as a Predictor of Academic Success for Students with Learning Disabilities and/or Attention Deficit Disorder in Postsecondary Education. Paper presented at the International Conference of the Learning Disabilities Association (Chicago, IL, Feb. 19-22, 1997). 1996-10-21.
10. Smith B.P, Hall H.C, Woolcock-Henry C. The effects of gender and years of teaching experience on explanatory style of secondary vocational teachers. Journal of Vocational Education Research 2000; 25(1): 24-31.
11. Manzo L.G. The Relationship Between Sources of Mathematics Self-Efficacy, Mathematics Self-Efficacy, and Explanation Style: A Structural Analysis. Loyol University Chicago Journal of Vocational and Technical Education 1999; 15(2): 19-27.
12. Whitley BEJ, Sweeney PD. Sex-Role Self-Concept and Attributional Style. 53rd ed, Annual Meeting of the Midwestern Psychological Association, April 30-May 2, 1981; 1981; Detroit. Detroit; 1981.
13. Bigdeli I, Hashemian K. Review Experimental Effect in Learned Helplessness Attribution Style. Psychological Research 1994, 4(3,4): 60-71 (Persian).

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-03]

14. Kadivar P. Attributional style and its importance in Mental Health in 1996. J Psychol Educational Sciences 1996; 2: 77-86 (Persian).
15. Shahr Aray M, Shelviri G. The Relationships Between Mother's Locus Of Control (Internal, Powerful Others, And Chance), Her Child's Locus Of Control (Internal And External) With Child's Academic Achievement. Psychology & Education 1999; 4(2): 1-22 (Persian).
16. Moore MT, Fresco DM. The relationship of explanatory flexibility to explanatory style. Behavior therapy. 2007; 38(4): 325-332.
17. Arab A. Attribution Style And Self-Esteem Of Those Accepted And Fail Entrance Examination In 1993. Tehran university, MS Thesis, School of Psychology and education, (Persian).

[Downloaded from jmums.mazums.ac.ir on 2026-11-03]